

og navnlig vil man se — og det har ikke ringe Betydning —, at den Gang var Forfælleren mellem de større og mindre Landbrugsbesiddere ganske anderledes lille end nu. Det fremgaar af mange Skildringer fra den Tid, at selv meget store Landejendomsbesiddere sad i saa trykkende og vanskelige Forhold, som vi nu til Dags vanskeligt kunne gøre os Forestilling om. Det er givet, at hvor trykket Landbruget end er, er der dog nu til Dags et ganske stort Antal ret velhavende, formuende Landbrugere, som vel ville kunne finde det ganske behageligt at modtage dette, men som ikke kunne siges at trænge dertil. Og denne Henvisning til Tyverne er mig yderligere afstrækkende; thi hvad blev den gang Resultatet? At Statskassen aldrig mere fik de Penges; man eftergav dem i nogle Aar og slog saa en Streg over hele Beløbet. Er det Meningen, at vi for denne Termin og derefter for de følgende Terminer skulde opgive Indtægten af disse Statter, som udgøre 7 Millioner Kr. om Aaret, kunde jeg nok ønske at faa Anvisning paa, hvorfra Statskassen skal faa disse Beløb, thi ret mange Terminer tror jeg ikke, at det kunde gaa, at den tilbagebetalte eller ikke fik disse Statter. Jeg tror i det hele taget, at det foreliggende Forslag er alt andet end hensigtsmæssigt, naar Talen er om at lette det Tryk, som i Djebliffet hviler paa Landbruget. Det forekommer mig, at man i Virkeligheden faster ikke saa ringe Beløb af Statens Midler — ja, jeg vil nødig bruge det Udtryk, men jeg fristes dertil — i Grams til dem, der tilfældig ere i Besiddelse af Ejendommene, saa at man paa den ene Side vil give til Besiddere, som ganske sikkert ikke behøve det, og paa den anden Side give i saa smaa Portioner, at det vil blive uden allerfjerneste Betydning. Vi have her i Landet ca. 87,000 Husmænd med Jord under ¼ Td. Hartkorn. Disse 87,000 Medborgere ville hver faa betalt et Beløb, højt regnet, af indtil 2 à 2½ Kr., men betydelig ringere for de allerfleste af dem. Vi finde tillige, at der f. Eks. i Maribo Amt er 169 Ejendomsbesiddere, som tilsammen have omtrent det samme Antal Tønder Hartkorn som disse 87,000 Husmænd, og de skulle altsaa have det samme Beløb udbetalt som disse. Jeg tror, at det i det hele vil være en nødvendig Forudsætning for Vedtagelsen af et saadant Forslag, at der først forelaa lidt nærmere, lidt mere positive Oplysninger om Landbrugsgets Tilstand i Djebliffet, end der foreligger, thi den Omstændighed, at Repræsentanter for Landbruget udtale, at de ere under et stærkt Tryk, er jo ikke nogen Maalestof for, hvor stort det Tryk er, og om det er af den Art

og Bestaaffenhed, at der vil naas nogen væsentlig Hjælp ved de Foranstaltninger, her foreslaas. Jeg for mit Vedkommende er meget villig til at gaa med til Foranstaltninger, der virkelig kunne hjælpe og støtte vort Landbrug under den vanskelige Periode, det nu gennemgaar, men jeg skønner ikke, at man ved den her foreslaaede Foranstaltning virkelig vil naa Maalet, og jeg ser ikke rettere, end at der er saa mange væsentlige Mangler ved det foreliggende Lovforslag, at jeg for mit Vedkommende ikke ser mig i Stand til at give det min Tilslutning. Jeg skal naturligvis meget rolig se det gaa over til anden Behandling; mulig kan det da ved denne undergaa saadanne Endringer, at der bliver mere Udbygget for dets Gennemførelse, men jeg ser mig ikke i Stand til at anbefale Forslaget i den foreliggende Stillelse.

Bertelsen (Hjørring Amts 5te Valgkreds): Jeg glædede mig, da det ærede Medlem for Ringbøbing Amts 1ste Valgkreds (S. C. Christensen) udtalte sig, thi jeg troede, at han vidste Bested med Højres Stilling til dette Lovforslag. Jeg havde troet, at Højres Stilling vilde have været den, at det vilde have været lige saa glad ved Lovforslaget, som det ærede Medlem, men jeg mærkede jo straks, da det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) fik Ordet, at hans Stilling over for Lovforslaget ikke er videre velvillig. Jeg kunde nok have ønsket, at de Udtalelser, som fremkom fra det ærede Medlem for Ringbøbing 1ste Valgkreds om Højres Stilling og Ministeriets Stilling, havde været udtalte fra Højre og fra Ministerbænken, da man saa kunde have Haab om at faa Lovforslaget gennemført. At det skulde opfattes mindre stemmende med den Politik, som er taldt forhandlingspolitisk, og som føres af den Side, jeg hører til, at man fremlægger Lovforslag, til Fordel for Landbruget, som man mener, at man med god Grund kan fremlægge, selv om man ikke kan faa dem gennemførte, kan jeg ikke forstaa. Forslagsstillerne have her forelagt, hvad de fra deres Synspunkt anse for at være rigtigt og praktisk. Lovforslaget har to Sider.

Rettelser.

Sp. 342, L. 23 f. n.: „Krigsvetten“, læs: „Krigsforhøret“.

— 344, L. 24 f. n.: „Minister“, læs: „Medlem“.